

การสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
ในจังหวัดพระนครและธนบุรี
(The Teaching of Morals in Bangkok and
Thonburi Lower Secondary Schools)

โดย

น.ส. เพ็ญจันทร์ กุประเศศิริ คุ.บ. (เก็บสถิติ)

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

ของมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชามัธยมศึกษา

พ.ศ. ๒๕๑๓

๐๐๒๑๐

๒๑๖๙๒๑๗๙๐

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
ประกอบการศึกษาตามระเบียบปริมาณมหาบัณฑิต

ศาสตราจารย์ ดร. นันทวัฒน์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย รองศาสตราจารย์ อิมใจ ภูษิตกุล

วันที่... ๒๗... เดือน... พฤษภาคม... พ.ศ. ๒๕๖๓...

ชื่อเรื่อง : การสอนที่สขรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา
ชื่อ : น.ส. เพ็ญจันทร์ ภูประเสริฐ
แผนกวิชา : มัธยมศึกษา
ผู้ควบคุมการวิจัย : รองศาสตราจารย์ อิ่มใจ ภูฤกษ์
วันที่, เดือน, ปี : ๒๔ เมษายน ๒๕๑๓

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาที่สขรรม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ครูและนักเรียนประสบอยู่ในปัจจุบัน

วิธีดำเนินงาน

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูและนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล ทั้งโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษา รวม ๓๐ แห่ง มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๔๐๐ คน เป็นครู ๙๔ คน และนักเรียน ๓๐๕ คน เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว จึงนำมาวิเคราะห์ โดยคลิกคำตอบเป็นร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย แล้วนำมาเสนอในรูปแบบตาราง

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้คือ

๑. ครูส่วนใหญ่ยังนิยมการสอนแบบเดิมคือ การสอนแบบบรรยายหรืออธิบาย
๒. ครูส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า เนื้อหาในหลักสูตรวิชาที่สขรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ครอบคลุมความมุ่งหมายของวิชานี้ดีแล้ว

๓. ครูโคให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนสี่ธรรมว่าควรจัดให้มีการอบรมครูและนิเทศการสอนบ่อยครั้ง เพื่อให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีสอนและกิจกรรมการสอน

๔. ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการสอนสี่ธรรมของครูคือ ครูไม่มีเวลาพอที่จะจัดกิจกรรมต่าง ๆ และมีปัญหาเกี่ยวกับทางโรงเรียนซึ่งบังคับเตรียมอุปกรณ์การสอนวิชานี้ไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

ในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสี่ธรรม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรจะได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาฝ่ายต่าง ๆ คือ

๑. กระทรวงศึกษาธิการ ควรจะจัดให้มีการอบรมครูสี่ธรรมและเจริญศึกษาเป็นประจำ จัดการปรับปรุงหลักสูตร ประมวลการสอน และหนังสือแบบเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยพิจารณาปรับปรุงจากผลการวิจัยทางค่านี้นี้เป็นสำคัญ

๒. สภามันนิภักดิ์ ควรจะได้จัดเตรียมผลิตครูที่มีความสามารถทางการสอนวิชานี้บ้างแท้จริง ทั้งทางด้านความรู้และบุคลิกภาพของครู

๓. โรงเรียน ควรให้ความช่วยเหลือในการจัดบริการและความสะดวกต่าง ๆ ในการสอนสี่ธรรมสำหรับครู เช่น ปรับปรุงห้องสมุดของโรงเรียนให้มีหนังสือสำหรับการค้นคว้ามากขึ้น และจัดหาอุปกรณ์การสอนให้พอกับความต้องการ ของครู เป็นต้น

๔. ผู้ปกครอง ควรให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการช่วยดูแลเอาใจใส่ กวดขันเด็กไปปกครองของคนทั้งทางด้านการเรียนและความประพฤติ

๕. นักเรียน ควรให้ความสนใจต่อการเรียนวิชาสี่ธรรมเพิ่มขึ้น และควรจะได้พยายามนำสิ่งที่ได้เรียนไปแล้วไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้จริง ๆ

๖. ครูทุกคนในโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการอบรมสี่ธรรมจรรยาแก่นักเรียน โดยเฉพาะครูผู้สอนสี่ธรรม ควรจะปรับปรุงตนเองทั้งทางด้านคุณลักษณะและความสามารถในการสอนวิชาสี่ธรรมให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้การเรียนการสอนวิชานี้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

Thesis Title : The Teaching of Morals in Bangkok and Thonburi
Lower Secondary Schools.
Name : Miss Penchan Ghooprasert
Department : Secondary Education
Advisor : Associate Professor Imchai Vutikula
Date : April 24, 1970.

Abstract

Purposes : The purposes of this research were to study the facts, opinions and suggestions of teachers and students about the learning and teaching of morals, the problems and the obstacles they are facing.

Procedures : Questionnaires were sent to 400 samples in 30 Government Schools (male, female and co-education) which included 75 teachers and 325 students. When the questionnaires were returned, the researcher analysed the collected data in percentage and mean which were then presented in tables.

Findings : 1. Most teachers still use the old method of teaching; i.e., lectures or explanation.

2. Most teachers think that the content of the morals curriculum in the lower secondary level has covered well the objectives of this subject.

3. The teachers suggested that there ought to be inservice training and a supervision program at least once a year to help and suggest methods of teaching and suitable activities.

4. The main problems and obstacles in teaching morals are that the teachers have not enough time to plan the activities, and there are not enough teaching aids in schools.

Suggestions : 1. The Ministry of Education ought to provide a regular inservice training program in teaching morals and ethics, to improve the curriculum, the course of study, and the textbooks by considering the result of research in this field.

2. The teacher training institutions ought to produce teachers who have ability to teach this subject in respect to both knowledge and personality.

3. Schools ought to provide more services and facilities for teaching such as providing more reference books in school libraries and more teaching aids for teacher.

4. Parents ought to cooperate with schools in order to take care of their children in respect to studying and behavior.

5. Students ought to pay more attention to the study of morals and try to apply it in their daily life.

6. All teachers ought to participate in teaching morals to their students, especially the moral teachers by improving their character and their abilities in teaching morals more effectively.

กิติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา" ผู้วิจัยสามารถดำเนินงานไปได้ด้วยความเรียบร้อยและประสบความสำเร็จลงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ศาสตราจารย์ ดร. จรุงนิตย์ พันธุเกตุ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ อิมใจ วุฒิกุล ผู้ควบคุม การวิจัย และอาจารย์ ประคอง ธรรมสุข ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำชี้แจง และ แก้อุปสรรคต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด นับตั้งแต่เริ่มงานจนกระทั่ง ผลงานสำเร็จลง ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง ๓ ท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ด้วย

อนึ่ง ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณอาจารย์ใหญ่ ครูอาจารย์ผู้สอนวิชาศีลธรรม และ นักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นอย่างมากที่ได้ให้ความ ร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการรวบรวมข้อมูลมาประกอบการวิจัยในครั้งนี้

เพ็ญจันทร์ กุประเสริฐ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฅ

บทที่ ๑

๑	บทนำ.....	๑
	ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	๑
	/ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
	/ ขอบเขตของการวิจัย	๓
	/ ความจำกัดของการวิจัย	๕
	/ คำจำกัดความ	๕
	/ วิธีดำเนินงาน	๖
	/ คุณค่าของการวิจัย	๖
๒	รายงานการวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง	๘
๓	วิธีดำเนินงาน	๒๒
๔	การวิเคราะห์ข้อมูล และผลของการวิเคราะห์	๒๗
๕	สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	
	/ สรุปผลการวิจัย	๓๓
	/ ข้อเสนอแนะ	๓๔

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

รายการตารางประกอบ

ตารางที่ ๑

เลข
หน้า

๑	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนชั่วโมงที่สอนเฉพาะวิชาศีลธรรม กับจำนวนชั่วโมงทั้งหมดที่สอนทั้งวิชาศีลธรรมและวิชาอื่น	๒๘
๒	วิชาหลักของครูที่สอนวิชาศีลธรรม	๓๐
๓	งานพิเศษของครูที่สอนวิชาศีลธรรม	๓๑
๔	การใช้เวลาว่างของครู	๓๒
๕	เหตุผลที่ครูชอบสอนวิชาศีลธรรม	๓๓
๖	เหตุผลที่ครูไม่ชอบสอนวิชาศีลธรรม	๓๔
๗	วัตถุประสงค์ในการสอนวิชาศีลธรรม	๓๖
๘	สิ่งที่ครูเน้นในการสอนวิชาศีลธรรมแต่ละชั่วโมง	๓๗
๙	วิธีสอนที่ครูใช้ในการสอนวิชาศีลธรรม	๓๘
๑๐	หมวดวิชาต่าง ๆ ที่ครูสอนให้สัมพันธ์กับวิชาศีลธรรม	๓๙
๑๑	ความรู้สึกรักของครูเมื่อสอนจนจบเทอมแต่ละครั้ง	๔๐
๑๒	ปัญหาที่ครูประสบในการสอนวิชาศีลธรรม	๔๑
๑๓	บุคคลที่ครูสอนศีลธรรมขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาทาง การสอน	๔๔
๑๔	ครูในหมวดวิชาอื่นที่ให้ความร่วมมือต่อการสอนศีลธรรม	๔๕
๑๕	ชนิดของกิจกรรมที่จัดสำหรับการสอนวิชาศีลธรรม	๔๗
๑๖	ปัญหาในการจัดกิจกรรมประกอบการสอนวิชาศีลธรรม	๔๘

๑๓	ลักษณะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	๕๐
๑๔	ชนิดของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมศีลธรรมจรรรยา	๕๑
๑๕	ปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	๕๒
๒๐	ประเภทของอุปกรณ์การสอนที่ครูสอนศีลธรรมใช้	๕๔
๒๑	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดหาและใช้อุปกรณ์การสอนวิชาศีลธรรม	๕๕
๒๒	ประเภทของหนังสืออ่านประกอบวิชาศีลธรรมที่ครูชอบอ่าน ...	๕๗
๒๓	ปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสือประกอบการสอนวิชาศีลธรรม	๕๘
๒๔	กำหนดเวลาของการวัดผลการสอนวิชาศีลธรรม	๕๘
๒๕	ความมุ่งหมายในการวัดผลการสอนวิชาศีลธรรม	๖๐
๒๖	วิธีการวัดผลการสอนวิชาศีลธรรม	๖๑
๒๗	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับข้อทดสอบที่จะนำมาใช้เพื่อการวัดผล	๖๒
๒๘	สิ่งที่ครูต้องการจะปรับปรุงแก้ไขนักเรียนหลังจากทำการวัดผล การสอนแล้ว	๖๓
๒๙	อุปสรรคของการวัดผลการสอนศีลธรรม	๖๔
๓๐	ปัญหาของการวัดผลการสอนศีลธรรม	๖๕
๓๑	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับเนื้อหาในหลักสูตรวิชาศีลธรรม...	๖๖
๓๒	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในหลักสูตรวิชาศีลธรรมภาค ที่นำเสนอและมีประโยชน์	๖๗
๓๓	บุคคลากรที่ดำเนินการวางแผนการสอนและกิจกรรมเกี่ยวกับ การสอนศีลธรรม	๖๘
๓๔	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาของการวางแผนหลักสูตรวิชาศีลธรรม	๗๐
๓๕	เหตุผลที่ครูต้องการมีส่วนร่วมในการทำประมวลการสอนวิชาศีลธรรม	๗๑
๓๖	เหตุผลที่ครูไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการทำประมวลการสอนวิชา ศีลธรรม	๗๒
๓๗	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนวิชาศีลธรรม.....	๗๒

๓๘	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหนังสือแบบเรียน วิชาศีลธรรม	๓๘
๓๙	สิ่งที่ครูต้องการ ความช่วยเหลือในการอบรมครูและการนิเทศการ ศึกษา	๓๖
๔๐	วิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนการ เพิ่มพูนความรู้ของครู	๓๘
๔๑	เหตุผลที่นักเรีบนชอบเรียนวิชาศีลธรรม	๔๕
๔๒	เหตุผลที่นักเรีบนไม่ชอบเรียนวิชาศีลธรรม	๔๖
๔๓	ความคิดเห็นของนักเรีบนเกี่ยวกับวิชาศีลธรรม	๔๗
๔๔	ความคิดเห็นของนักเรีบนเกี่ยวกับครูสอนศีลธรรม	๔๘
๔๕	คุณลักษณะของครูศีลธรรมที่นักเรีบนต้องการ	๔๘
๔๖	วิธีการสอนของครูที่นักเรีบนชอบและต้องการ	๕๐
๔๗	ความรู้สึกลของนักเรีบนขณะเรียนวิชาศีลธรรม	๕๑
๔๘	ความรู้สึกลของนักเรีบนหลังจากการเรียนวิชาศีลธรรมจบแต่ละชั่วโมง	๕๒
๔๙	อุปสรรคและปัญหาในการเรียนวิชาศีลธรรม	๕๓
๕๐	บุคคลที่นักเรีบนขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาทางการเรียน วิชาศีลธรรม	๕๔
๕๑	ประโยชน์ที่นักเรีบนได้รับจากการเรียนวิชาศีลธรรม.....	๕๕
๕๒	ความคิดเห็นของนักเรีบนเกี่ยวกับการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนการสอนวิชาศีลธรรม.....	๕๖
๕๓	กิจกรรมที่นักเรีบนขอให้ครูจัดมากที่สุดในการสอนศีลธรรม	๕๗
๕๔	ประเภทของอุปกรณ์การสอนที่นักเรีบนขอให้ครูใช้มากที่สุด	๕๘
๕๕	ความรู้สึกลของนักเรีบนที่มีต่อการใช้อุปกรณ์การสอนศีลธรรม.....	๖๐๐

การวางที่

หน้า

๔๖	ประเภทของหนังสือที่นักเรียนชอบอ่านประกอบการเรียนศิลปะ	๑๐๑
๔๗	โอกาสที่นักเรียนขอให้ครูทำการวัดผลการเรียนการสอนศิลปะ	๑๐๒
๔๘	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในหลักสูตรวิชา ศิลปะภาคที่น่าสนใจและมีประโยชน์.....	๑๐๓
๔๘	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนวิชาศิลปะ	๑๐๔
๕๐	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาศิลปะ	๑๐๕